

Правовий бюлетень Данської ради у справах біженців (DRC) | Випуск 79: 1 Квітня – 15 Квітня 2022

1. Кабінет Міністрів виділить кошти військовим адміністраціям на відновлення та ремонт пошкодженої житлової нерухомості та цивільної інфраструктури

10 квітня 2022 року Кабінет Міністрів виніс [Розпорядження № 280-р](#) про виділення 1 млрд грн окремим військовим адміністраціям на відновлення та ремонт пошкоджених житлових об'єктів та цивільної інфраструктури. Одержувачами є Житомирська, Київська, Сумська та Чернігівська військові адміністрації. Ці кошти можуть бути використані для обстеження пошкодженого та знищеного майна, ремонту та заміни вікон, капітального ремонту покрівлі та конструкцій фасадів, ремонту доріг, реконструкції комунальної інфраструктури та прибирання вулиць.

Постанова дозволяє військовим адміністраціям безпосередньо укладати договори на ремонт і реконструкцію без тендерних процедур, а також вносити 30% передоплати підрядникам для закупівлі матеріалів. Військові адміністрації зобов'язані погоджувати з Міністерством розвитку громад і територій переліки витрат на зазначені вище потреби.

2. Кабінет Міністрів створив робочу групу з питань захисту прав і свобод українців, які перебувають під тимчасовим захистом в ЄС та інших країнах

9 квітня 2022 року Кабінет Міністрів прийняв [Постанову № 425](#), про утворення робочої групи щодо захисту прав і свобод громадян України, які тимчасово перебувають у країнах ЄС та інших країнах. Робочу групу очолює Віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, до складу якої входять народні депутати, представники міністерств і державних служб. Робоча група підзвітна Кабінету Міністрів.

Робота групи буде спрямована на вирішення проблемних питань, пов'язаних із цивільно-правовою документацією, соціальними виплатами через Портал Дія, скасуванням послуги роумінгу мобільного зв'язку, цифровим консульським обліком та наданням інших консульських послуг, доступом до освіти українською мовою за кордоном, реалізацією пілотної ініціативи щодо визнання професійної кваліфікації, боротьби з торгівлею людьми, возз'єднання сімей, перевезення людей в ЄС, інформування українців про їхні права і свободи в ЄС. Група також координуватиме роботу з міжнародними організаціями та неурядовими організаціями у вирішенні зазначених вище питань.

3. Кабінет Міністрів реалізує програму ЮНІСЕФ для фінансової підтримки окремих вразливих категорій сімей з дітьми

5 квітня 2022 року Кабінет Міністрів прийняв [Постанову № 405](#) від 5 квітня 2022 року, якою запроваджується програма фінансової підтримки окремих вразливих категорій сімей з дітьми. Програма, що фінансується ЮНІСЕФ, буде реалізована ЮНІСЕФ спільно з та Мінсоцполітики.

Право на участь у програмі мають дві групи сімей а саме:

- Сім'ї з трьома і більше дітьми, де хоча б одна дитина молодше 2 років
- Сім'ї з двома і більше дітьми, де хоча б одна дитина є інвалідом

Розмір виплати: неоподаткований щомісячний платіж у розмірі 2220 гривень на кожного члена сім'ї на місяць, але не більш як для п'ятеро осіб.

Тривалість: виплата допомоги здійснюється одноразово одним платежем із розрахунку на три місяці, однак Постанова не визначає, чи буде виплата продовжена після перших трьох місяців.

Процедура участі:

- 1) Повнолітня особа-член сім'ї повинна подати заявку, заповнивши форму на веб-сайті ЮНІСЕФ (<https://register.unicef.org/>) або через Портал Дія (буде доступно згодом);
- 2) Заява повинна містити інформацію про членів сім'ї, номер банківського рахунку IBAN та документи, що підтверджують, що сім'я відноситься до відповідної категорії;
- 3) ЮНІСЕФ розглядає заявку та надсилає повідомлення на номер телефону заявника про своє рішення.

Оброблення заяви та здійснення платежу на банківський рахунок заявника відбувається впродовж 4 тижнів з дня подачі відповідної заяви тим особам, чиї заяви будуть задоволені. Заявники, яким відмовлено або іншим чином не отримано виплати протягом 4 тижнів з моменту подання заявки, мають право звернутися на гарячу лінію «Спільно» (0 800 600 017) та подати апеляцію для розгляду.

4. Кабінет Міністрів забезпечує основу для Програми Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН) для фінансової підтримки певних вразливих категорій ВПО

15 квітня 2022 року Кабінет Міністрів ухвалив [Постанову № 445](#), яка визначає правову основу для спільного проекту Управління Верховного Комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН) та Уряду щодо фінансової допомоги окремим уразливим групам ВПО.

Відповідність вимогам: УВКБ ООН та Міністерство соціальної політики узгодять перелік вразливих категорій осіб для цілей цієї схеми. ВПО, зареєстровані в Єдиній базі даних, які потрапляють до попередньо визначеного списку, автоматично отримують право на участь у цій схемі.

Сума платежу: Неоподатковуваний щомісячний платіж здійснюється в розмірі 2220 гривень на кожного члена сім'ї на місяць.

Тривалість: Виплата допомоги здійснюється щомісяця протягом **не менше** ніж трьох місяців шляхом зарахування коштів на банківський рахунок внутрішньо переміщеної особи.

Процедура застосування: Спеціальних процедур немає. Виплати здійснюватимуться автоматично на основі інформації з Єдиної бази даних про ВПО. Цей платіж здійснюється без впливу на інші державні чи недержавні виплати одержувачів.

Заява буде опрацьована і повідомлення про рішення про фінансову допомогу буде надіслано на номер телефону ВПО.

5. Парламент закликає уряди та міжнародні організації визнати події в Україні «геноцидом»

Верховна Рада прийняла [Постанову](#) від 14 квітня 2022 року, про звернення до ООН, Європейського парламенту, Парламентських асамблей Ради Європи, ОБСЄ та НАТО, а також до урядів і парламентів іноземних держав з Заявою про визнання дій Російської Федерації в Україні «геноцидом». У зверненні міститься відсилка до Конвенції 1948 року про запобігання злочину геноциду та покарання за нього та до Римського статуту Міжнародного кримінального суду. У зверненні проаналізовано певні факти та наведено аргументи чому дії Російської Федерації розглядаються як «акти геноциду».

6. Парламент надав державну охорону керівникам міжнародних організацій

14 квітня 2022 року Верховна Рада прийняла [Закон 2199-IX](#), за яким збільшено кількість національних та іноземних посадових осіб, які проживають або відвідують Україну, та які мають право на державну охорону. Серед осіб, які мають право на державну охорону, є керівники міжнародних організацій, які проживають в Україні або відвідують Україну на запрошення органів державної влади. Крім керівників, уряд може надавати державну охорону високопоставленим посадовим особам міжнародних організацій, які відвідують або проживають в Україні.

Державна охорона може також надаватися іншим вищим посадовим особам іноземних держав та міжнародних організацій на розсуд Президента. Будь-яке таке рішення Президента приймається на підставі пропозицій уповноважених державних органів посадових осіб або начальника Управління державної охорони.

7. Верховна Рада звільнила від призову на строкову військову службу певні категорії осіб

1 квітня 2022 року Верховна Рада прийняла [Закон № 2169-IX](#) щодо звільнення від військової служби деяких категорій громадян. До цих категорій належать:

- Особи, які виховують дитину з інвалідністю

- Особи, які виховують тяжкохвору дитину (перинатальні ураження нервової системи, онкологічні захворювання, цукровий діабет тощо)
- Особи, які здійснюють постійний догляд за хворою дружиною/чоловіком, дитиною до 18 років, своїми батьками чи батьками чоловіка/дружини (якщо це підтверджується медичною документацією)
- Особи, чиї батьки або батьки чоловіка/дружини є особами з інвалідністю 1-2 групи
- Особи, які доглядають за особою з інвалідністю, визнаною судом недієздатною
- Військовослужбовці-жінки - у зв'язку з вагітністю
- Військовослужбовці, які самостійно виховують дитину (дітей) віком до 18 років
- Військовослужбовці-жінки, які перебувають у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, а також якщо дитина потребує домашнього догляду тривалістю, визначеною в медичному висновку, але не більш як до досягнення нею шестирічного віку
- Один із подружжя, обоє з яких проходять військову службу і мають дитину (дітей) віком до 18 років
- Особи, які доглядають за особою з інвалідністю 1-2 групи, яка не є членом родини або потребує постійного догляду, і немає іншої особи, яка могла б доглядати за нею

8. Кабінет Міністрів заборонив деяким категоріям осіб перетинати кордон під час воєнного стану

1 квітня 2022 року Кабінет Міністрів прийняв [Постанову № 399](#), якою встановлюються обмеження на перетин державного кордону особам, які належать до певної професії та спеціальності, під час воєнного та надзвичайного стану. До цих осіб належать:

- Здобувачі передвищої та вищої освіти, асистенти-стажисти, аспіранти та докторанти, (за денною або дуальною формами);
- Педагоги та науковці закладів вищої та передвищої освіти, які мають вчене звання та/або науковий ступінь;
- Працівники закладів загальної середньої освіти;
- Жінки та чоловіки, чиї близькі родичі загинули або пропали безвісти під час проведення антитерористичної операції з числа осіб, що брали безпосередню участь у бойових діях.

9. Новий закон надає Кабінету Міністрів повноваження щодо оренди державної та комунальної власності під час воєнного стану

1 квітня 2022 року Верховна Рада ухвалила [Закон № 2181-IX](#), який дозволяє Кабінету Міністрів самостійно встановлювати правила оренди державного та комунального майна під час воєнного стану та впродовж чотирьох місяців після його скасування. Відповідно до чинного законодавства, зокрема у світлі конституційної

реформи, такі повноваження належать переважно органам місцевого самоврядування (ОМС). Зміни до законодавства, які застосовуються лише під час дії воєнного стану та чотирьох місяців після цього, виникли через порушення функцій ОМС, а також ускладнення, які виникли внаслідок передачі повноважень ОМС під військову адміністрацію. Надання в оренду державного та комунального майна відіграє важливу роль для місцевого економічного розвитку, а також соціального захисту незахищених верств населення.

10. Кабінет Міністрів вніс зміни до Порядку визнання дитини сиротою або дитини, позбавленої батьківського піклування, під час воєнного стану

15 квітня 2022 року Кабінет Міністрів ухвалив [Постанову № 447](#) про внесення змін до Порядку визнання дитини сиротою або дитиною, позбавленою батьківського піклування, під час воєнного чи надзвичайного стану. Поправка спростить отримання дітьми такого статусу, що в результаті тягне за собою певні соціальні пільги. Нижче наведено деякі спрощення, запроваджені поправкою:

- Рішення служби у справах дітей більше не є обов'язковою вимогою
- Рішення може прийняти місцева влада за місцем проживання дитини або місцем знаходження дитини. Раніше такі повноваження належали лише місцевим органам влади за місцем народження дитини
- Дитина, яка не може отримати права дитини-сироти через відсутність документального підтвердження смерті батьків, тепер може отримати права у статусі дитини, позбавленої батьківського піклування
- Якщо батьки знаходяться в зоні бойових дій і, таким чином, не можуть піклуватися про дитину, дитина має право на пільги відповідно до цього [акту](#), складеного службою у справах дітей
- Згода дитини більше не потрібна для призначення опікуна, якщо така дитина перебуває на окупованій території чи за кордоном
- Опікуни з числа родичів більше не зобов'язані проходити курси з виховання дітей
- Статус дитини підлягає перегляду після припинення дії воєнного або надзвичайного стану

11. Оператори зв'язку ЄС та України знизять тарифи на роумінг

8 квітня 2022 року низка операторів зв'язку ЄС та України підписали [спільну заяву](#), в якій висловили наміри знизити тарифи на роумінг для українців. Мета полягає в тому, щоб тариф роумінгу відповідав тарифу на дзвінки на номери ЄС на інші номери ЄС. Це буде застосовано як до міжнародних дзвінків з України на номери ЄС, так і до українських SIM-карт у роумінгу в мережі ЄС.

12. Європейська Рада доручив Консультативній місії ЄС (КМЄС) в Україні надавати підтримку українським органам влади у розслідуванні та переслідуванні міжнародних злочинів

13 квітня 2022 року Європейська Рада прийняла [Рішення \(CFSP\) 2022/638](#), яким вносяться зміни до мандату КМЄС з реформування сектору цивільної безпеки в Україні (КМЄС в Україні). Мандат КМЄС в Україні тепер розширено з метою надання підтримки Генеральній прокуратурі, регіональним прокуратурам та правоохоронним органам у розслідуванні злочинів, скоєних під час конфлікту в Україні.

13. Європейський Союз вніс зміни до режиму санкцій, щоб посилити гуманітарну підтримку в Україні

13 квітня 2022 року Європейська Рада прийняла Регламенти № [2022\625](#) і [2022\626](#), якими вводяться гуманітарні винятки для санкційних режимів ЄС. Поправка дозволяє гуманітарним організаціям, які мають партнерські угоди з ЄС, співпрацювати з особами, які перебувають під санкціями ЄС, що пов'язані із війною в Україні, якщо це необхідно для їхньої гуманітарної діяльності. Гуманітарні партнери ЄС тепер можуть надавати кошти або інші ресурси фізичним і юридичним особам, визначеним у рамках санкційного режиму територіальної цілісності України. Гуманітарні організації, які не мають існуючих угод про партнерство з ЄС, можуть також просити держави-члени надати їм такі ж винятки.

14. Європейська комісія рекомендує визнавати професійну кваліфікацію українців в рамках тимчасового захисту в ЄС

5 квітня 2022 року Європейська комісія ухвалила [Рекомендацію \(ЄС\) 2022/554](#), якою закликає держави-члени забезпечити швидке визнання професійних кваліфікацій українців, які перебувають під тимчасовим захистом в ЄС. Комісія рекомендує державам-членам прискорити зазначену процедуру, наприклад, через встановлення вимоги надання лише основних документів, у тому числі в інших формах документального підтвердження, у разі відсутності оригіналів документів (наприклад, цифрові копії), зменшення адміністративних зборів, відмову від вимоги перекладу, перевірку кваліфікації лише якщо це необхідно, обмін необхідною інформацією у прозорий та доступний спосіб, надання мовних курсів, співпрацю з українським громадянським суспільством та діаспорою з метою підтримки інтеграції тощо.

Комісія також пропонує державам-членам автоматично визнавати українські кваліфікації вищої освіти, якщо вони відповідають вимогам Болонського процесу. Після цього, кваліфікації, визнані в одній державі-члені ЄС, будуть автоматично визнані в інших державах-членах ЄС.

Якщо докази кваліфікації відсутні, Комісія заохочує держави-члени співпрацювати з українськими органами влади для їх отримання або використовувати інші інструменти, такі як «Європейський кваліфікаційний паспорт для біженців», паспорт кваліфікації ЮНЕСКО або інструменти ERASMUS+.

Рекомендація також містить пропозицію державам-членам спростити доступ до ринку праці для певних категорій фахівців, які потребують спеціальної підготовки, тобто вчителів та медичних працівників. Це можна зробити, зокрема, шляхом надання іншого, але пов'язаного професійного статусу (наприклад, медсестра).

Інші законодавчі зміни

1. Кабінет міністрів призначив Міністерство юстиції органом, відповідальним за реалізацію державної політики щодо поводження з військовополоненими ([Постанова № 394](#) від 1 квітня 2022 р.)
2. Кабмін запроваджує Правила направлення поранених та хворих учасників бойових дій за кордон на лікування ([Постанова № 411](#) від 5 квітня 2022 року)
3. Кабмін затвердив Правила утримання військовополонених ([Постанова № 413](#) від 5 квітня 2022 р.)
4. Кабмін затвердив Порядок обміну військовополоненими ([Постанова № 441](#) від 12 квітня 2022 р.)
5. Кабінет Міністрів покладає обов'язки з заходів протимінної діяльності на окремі міністерства ([Розпорядження № 288-р](#) від 15.04.2022)

Цей правовий бюлетень розроблений завдяки фінансовій підтримці у рамках цивільного захисту та гуманітарної допомоги Європейського Союзу, Швейцарії через Швейцарську агенцію розвитку та співробітництва (SDC), а також уряду Великої Британії.

Деякі терміни, що використовуються у цьому документі, взяті із законопроектів або чинного законодавства. Відповідальність за зміст бюлетеня несуть виключно автори, він не обов'язково відображає позицію DRC, Європейського Союзу, урядів Швейцарії чи Великої Британії. Ні DRC, ні ЄС, ні уряди Швейцарії чи Великої Британії не можуть нести за нього відповідальність.